

SVOBODA

PRAVIČNOST

MIR

BOJEVNIK

Leto V., št. 1 /

V Ljubljani, dne 3. februarja 1935.

Cena Din 1.—

Naša pot v novo leto

Mnogo, mnogo moramo zaznamovati ob začetku novega leta. Dasi smo v preteklem letu prestali mnogo težkih preizkušenj, bridkosti in nesreč, nam vendar daje pogum dejstvo, da so se strnile naše vrste, da smo bojovníki začeli dobo trdne skupnosti in odločne zavesti za pravice ponižanih, teptanih in preganjanih. In ta zavest nas bo vodila dalje pri našem delu, dokler ne prisije sonce trajnega miru, prave svobode in resnične pravičnosti.

Razgibale so se naše vrste. Zavedli so se bojovníki, da lahko le v slogi in združenju dosežejo vse ono, kar je nujnost današnjega časa in kar je potrebno za mirno medsebojno sožitje in boljšo bodočnost. Mogoče je, da so mnogi to skupnost videli v drugi luči, da so si jo želeli drugačno, boljšo in lepšo, svobodnejšo in stvarnejšo, toda vsi ti se morajo zavedati, da so narejeni šele začetki na poti do uspehov. Zavedamo se, da so vsi ti, ki so začeli to bojovníško gibanje in ki ga vodijo, samo ljudje s svojimi dobrimi in slabimi stranmi, ki se pa vendar prizadevajo, da bi ustvarili najboljše. Lahko je, da zaide ta ali oni v svoji miselnosti predaleč, da naredi nekaj, kar je po njegovem mnenju najboljše, večina in ljudstvo ne z njegovim naziranjem ne soglašajo. Tu je dolžnost takega, da se ukloni in sprejme načelo in voljo ljudstva.

Bolj kot kdaj nam je potrebna sloga v današnjih dneh, ko se giblje in prizadeva ves svet, da bi ustvaril pogoje za mirno sožitje držav in narodov. Vendar se mora naša sloga kazati predvsem v spoštovanju miselnosti vsakega posameznega našega člana, v strpnosti do njegovega prepričanja in naziranja, ker le tako moremo ostati nadstrankarsko gibanje, katerega člani so pripadniki vseh mogočih struj, naziranj in stremljenj. Dolžnost vsakega našega člana pa je seveda, da povsod in ob vsaki priliki zastopa načela, ki so napisana ne le v naših pravilih, temveč tudi v naših srcih, da stremi za dosego miru, svobode in pravičnosti v vseh društvih in ustanovah, kjer se kot član udeležuje. Le tako bo zmagala naša ideja, ki je usmerjena v blagor našega ljudstva in domovine.

Ker zastopa naš list načelo resnične demokracije, ki naj se uveljavlja edinole z voljo in zahtevo ljudstva, moramo odločno obsoditi vse one poizkuse, ki hočejo naše ljudstvo utesniti pod strahovlado te ali one klike ali pa ga prisiliti z nasiljem, da se izreče za kak poizkus, ki bo razcepil in razdvojil naše vrste, ter s tem ubil resnično tovarištvo, ki nas je družilo do sedaj brez razlike nazorov.

Zvesti svoji slovenski zemlji in jugoslovanski državi tudi v bodoče ne bomo opustili opozarjati na krivice ki jih mora pretrpeti naš rod pod tujim jarmom. Storit ćemo vse, da se omili življenje vsem onim, ki trpe pomanjkanje in bedo, katerim se odreka pravica do lastne besede in ki kot brezdomci tavaajo po svetu in iščejo svojo slovensko domovino.

Naše delo bo pa usmerjeno tudi v pravcu, kako naj se gospodarsko dvignemo in osamosvojimo, da bodo vsi sloji in stanovi našega naroda gospodarsko neodvisni in močni,

ker se zavedamo, da raste le v blagostanju in gospodarski neodvisnosti moč in sila celokupnega našega naroda.

Vse to naj prinese trajno srečo in resnično zadovoljnost našemu narodu, ki je moral prestati že dovolj gorja, nesreč in zapostavljanja. Hočemo, da bo naš narod, četudi majhen, enak med enakimi in na svoji zemlji svoj gospod!

Priznajmo si!

Govoriti resnico, največkrat ni hvaležna stvar. Kdor hoče biti priljubljen ali popularen, se mora premnogokrat resnici izogniti. Vendar pa je potrebno, da vsaj od časa do časa slišimo nekaj resnice, čeprav to boli. In zasluge ima za nas edino oni, ki tvega svojo priljubljenost ter nam pove polno resnico, dočim nam je v škodo oni, ki nam laska, da s tem postane priljubljen.

Namen Združenja borcev Jugoslavije je med drugim zlasti ta, »da pridobiva somišljenike za duhovni prepoved širokih narodnih plasti v dosego socialne pravičnosti in spoštovanja etičnih in človeških načel«.

Če naj Združenje borcev Jugoslavije doseže ta svoj namen, je potrebno, da pokaže tudi in pred vsem slabe strani današnjega rodu.

Zato se na tem mestu ob pričetku novega leta nekoliko poglejmo ter si čisto kratko povejmo na glas, kakšni smo današnji Slovenci.

Ena naša slaba lastnost je, da nam ni všeč, če se nam pove čista resnica. Laskati nam mora oni, ki hoče pridobiti naše zaupanje. Pravimo sicer, da se zavedamo, da tudi najpravičnejši greši sedemkrat na dan, toda onega, ki nas opozori na enega naših vsakdanjih grehov, sovražimo — ljubimo pa onega, ki hvali one naše dobre lastnosti, ki jih nimamo. Vsi politični govori in vsi politični članki, pa tudi mnoga poučna predavanja in mnogi poučni članki zadnjih par desetletij so prikrojeni tej naši slabi lastnosti.

Ogromna je naša zavist, prav tako v zasebnem kakor v javnem življenju. »Kranjska fovšija« jo imenujemo, a se ne zavedamo, kako silno nas navdaja. Mnogokrat nam je ljubše, da sami utrpimo škodo, kakor pa, da bi sosed dosegel kak uspeh. In če moremo preprečiti sosedov uspeh, tvegamo v ta namen prav radi svojo lastno korist. Vse naše javno življenje zadnjih desetletij se je odigravalo v veliki meri v znamenju zavisti.

Če sem svojemu očetu zatožil brata, da me je udaril, je kaznoval najprej brata, ker me je udaril, nato pa mene, ker sem brata zatožil. Bil je ta oče priprost mož iz prejšnje generacije, pa se mu je zdelo grdo, da brat zatoži brata, čeprav je res kriv. In danes drug drugega tožimo in se ovajamo in denunciramo na vseh koncih in krajih, med najnižjimi in najvišjimi. Pri gostilniškem omizju si človek ne upa govoriti odkrito, boječ se, da ga bo prijatelj, ki se danes z njim brati, jutri denunciral. In v javnosti se dan za dnevom večina ljudstva, vdana kralju in državi, denuncira kot protidržavna.

In doslednost prepričanja. Kje je? Včeraj smo preklinjali Radića kot izdajalca domovine, kot brezidejnega demagoga, kot političnega avanturista itd. ter se iz njega norčevali, jutri smo postali njegovi najožji zavezniki. Eni kakor drugi. Včeraj smo bili zagovorniki demokracije, jutri zagovorniki diktature, pojutrnjem zopet zagovorniki demokracije. Zopet eni kakor drugi.

Svobodo prepričanja, svobodo tiska in svobodo zborovanja zahtevamo. Pa če ima naš gostilniški tovariš v enem ali drugem oziru mnenje, ki se od našega razlikuje, se ž njim sprejemo, če ne stepemo. Če v tisku nekdo zastopa svoje mnenje, ga v tisku ozmerjamo, ne da bi iskali protiargumentov. Če se kdo na zborovanjih ne laska, ga grdimo, če mu ne moremo razgnati zborovanja.

Pričeli smo nekoč z gonjo proti »farjem«. Odgovorili smo z geslom: »Uradnik žre, žre in žre.« Nadaljevali smo z volilnim geslom, da je advokat oderuh in goljuf. Posrečilo se nam je na ta način, da smo iztislili iz javnega udeleževanja veliko večino onih najboljših izobražencev, ki so jih njihovi očetje iz naroda poslali v šole, da bi se nekaj naučili in kazali narodu pot v lepšo bodočnost. Naučili so se nekaj, imeli so najlepše namene, bili so zmožni, da bi izpolnili upe, ki so se stavili v nje, a obrnili so javnosti hrbet, ker so bili nesposobni za zmerjanje in laskanje. In tako stoji pasivno ob strani ogromna večina inteligence, katere sodelovanje bi narod krvavo potreboval.

Taki smo. Resnici nepristopni, zavistni, škodoželjni, nedosledni, nestrpni, domišljivi, usmerjeni le na osebno korist, brez spoštovanja do osebnosti svojega bližnjega, brez čuta odgovornosti v javnem delovanju. In le, če se tega zavemo, je mogoč oni duševni preporod, ki si ga je postavil »Boj« za svoj cilj.

Dr. Josip Hacin.

Članek je priobčil »Prelom« v letošnji 1. številki dne 3. januarja. Ponatiskujemo ga zaradi njegove izvirnosti in stvarnosti s piscevimi dovoljenjem v celoti, da se tudi naši čitatelji seznanijo z njim.

Naša nova pomožna blagajna

Po dolgem presledku, ko je likvidirala Samopomoč Zveze bojevnikov v Ljubljani, se je posrečilo dobiti odobrenje za poslovanje pomožne blagajne, ki naj kot naslednica prej omenjene samopomoči vrši prekoristno delo v pomoč članom in njih svojcem. Več kot celo leto so se vršila pogajanja, so se prikrejevala pravila, da smo ustregli zahtevam in določbam državne oblasti. Z nestrpnostjo in strahom smo vedno pričakovali, kaka bo odločitev, ali nam bo mogoče še ustvariti pogoje, po katerih bomo mogli nuditi članom proti majhnim prispevkom čim večjo podporo in pomoč. Končno nam je le uspelo, da so bila pravila potrjena in tako je začelo društvo melovati.

Blagajna se imenuje »Složnost« in ima namen zavarovati člane in njih svojce za pogrebno, nuditi jim denarno podporo za slučaj bolezni ali resnične potrebe ter jim posredovati in preskrbeti službe.

Vemo, v kako težak položaj pride človek, kadar mu smrt ugrabi najdražje bitje. Poleg duševne bridkosti mu zagreni življenje tudi skrb, kako bi dobil denar za pogreb svojca in za prve najnujnejše potrebe v takem času. Kje vzeti najpotrebnejše za prvo pomoč. In tu naj prihiti naša pomožna blagajna, da reši člane prvih skrbi in nadlog. S pogrebno 5000 Din bo prožila roko, da se zabriše skrb za pogreb in najnujnejše izdatke ob taki priliki.

Še bolj je pa potrebno, da za življenje pomaga tistim, ki so prišli zaradi bolezni ali kake druge resnične nadloge v položaj, iz katerega ne vedo izhoda. Pa je tukaj zopet naša pomožna blagajna, da nudi denarno podporo iz podpornega sklada in tako vsaj delno zbrise sledove groze, pomanjkanja in bede.

Treba je pa tudi večkrat pomoči onim članom, ki so prišli brez lastne krivde v položaj, da nimajo kruha in dela. Zlasti v sedanjih težkih dneh je nujna potreba, da lajšamo bedo in gorje, ter se trudimo, da preskrbimo brezposelnim članom delo in s tem tudi kruh. Tudi ta namen si je naredla naša pomožna blagajna in ga bo skušala po svojih močeh s pomočjo svojih članov uresničiti.

To so glavni nameni naše blagajne: pomoč preostalim svojcem ob smrti, podpora za slučaj bolezni ali kake druge resnične potrebe in preskrba ter posredovanje dela, služb in kruha.

Kakor so nameni, ko smo si jih zastavili, res vzvišeni in idealni, so vendar neizvedljivi, ako nimamo pomoči članov, ki bi se oklenili novega društva in mu pomagali do razcvita in moči. Zato je dolžnost nas vseh, da z vsemi močmi podpremo to pomožno blagajno, da se vpišemo vanjo kot člani in z rednimi prispevki, ki so res malenkostni, zagotovimo njen uspeh. Želimo, da se ideja, ki si jo je postavila naša pomožna blagajna, razširi po vsej naši domovini, da ne bo kraja, kjer ne bi imela blagajna svojih članov. S tem bo uspeh vedno večji in korist te ustanove se bo pokazala res kot pravi blagoslov za naše ljudstvo.

Vojni paberki

I.

Prebiral sem lansko »Mladiko« in ko sem dokončal v številki 11. črtico našega prijatelja in tovariša, bivšega vojnega kurata Janeza Jalna: »Mati pri spomeniku«, mi je nad vse živo stopil pred oči sličen prizor, ki se mi je za vselej vsesal v spomin in katerega sem kajkrat že pred leti omenil na prižnici. Ne vem je-li prijatelj Jalen sam doživel to, kar zelo lepo opisuje v omenjeni številki »Mladike«; moj prizor, ki vam ga sedaj opišem, stoji pred menoj, kot da bi se dogodil včeraj.

Komaj novoposvečen mašnik, sem nastopil kot kaplan službo v rojanski fari, ki objema predmestje malone do znanega openskega obeliska in se kot polip oprijemlje tržaškega mesta, tako da spada južni kolodvor in doberšen del tako imenovane proste luke pod to obsežno faro. Kader župnije so poprej tvorili slovenski železničarji, poštarji, financarji — največ nižjega uslužbenstva in dokaj uradnikov, ter od pamtiveka tam bivajoči »mandrieri«, domačini, ki so doma imeli primerno hišico z raznimi nasadi in so hodili delat v mesto.

»Corpo di Bacco!« Dobro se je služilo takrat. Šteli smo leto 1909. Trst je slovel kot eldorado za dobro plačane težake, delavce vseh strok, zlasti za one, ki so bili združeni v tako imenovanih »gangah«. Mnogim je prinesel kak dan do 60 kron stare avstrijske veljave. To vedo vsi, ki so se takrat gibali v prosti luki. Premnogi so en teden delali na ladjah, en teden pa popivali ali »frajali«, kot so se izražali sami. Jasno je, da verske zavesti v teh ljudeh ni bilo veliko, lahkoživi Trst in okolica se za Boga nista dosti menila. — Prelepega majniškega dne, ravno proti poldnevu, sem se leta 1909. sprehajal ob morskem pomolu blizu glavnega trga in opazoval pomorsko vrvenje, zlasti mogočne žerjave, ki so dvigali velikanska bremena in jih s prešerno lahkoto spravljali v ladjine notranjosti. Zamajal se je ogromni zvon sv. Justa in top pri svetilniku je javil poldan. Dokaj deklet in žen je hitelo, da prineso kosilo očetom ali možem. Ob kupu velikih, počestnih kamnov je slonela čedno oblečena žena iz okolice in čakala na moža. Kmalu se je približal, odprl košarico... toda z nagnusnim izrazom zavrženega angela, je, zagledavši mene, bruhnil v grdo italijansko psovko proti Bogu in Mariji, zagrabil košarico s kosilom in vse skupaj treščil v morje, češ, še ribe bodo poerkale, če bodo jedle kaj takega. In vendar je bila notri kaj okusna juha, dober porcijon govejega mesa z dvema ali tremi prikuhami, pol litra domačega črnega vina, dokaj

kruha in kave še poleg. Mene je v notranjosti kar nekaj zaskrbelo in zamrmral sem: »Gospod, ne kaznuj nedolžnih radi tega preobjestnega in prenapašenega človeka!« Ženski je skrivaj zablestela solza v očeh, molče je vstala in trudna stopicala proti južnemu kolodvoru.

Minula so leta. Zgodovina je pisala krvavo leto 1917. Proti koncu. Pozimi. Dolga vrsta barak je stala na obsežnem polju gornještajerskega mesta Knittelfeld. Velikanska vojna bolnica. Vsi oddelki človeških bolezni, ran, ostudnosti, zablod. Vse so bile numerirane in pred vsakim oddelkom pritrjena tabla, ki je označevala kakšni bolniki so se nahajali tam. Pred infekcijskimi in veneričnimi oddelki so pa povsod stale straže in spuščale v oddelek le osobje, ki je imelo opraviti z bolniki. Sicer se je pa vsakdo rad izogibal takih barak, kjer je gospodovala kužna bolezen...

Čisto na koncu pa je stalo še pet do šest silno dolgih, od vseh zapuščenih barak. Nobenega napisa, nobene številke. Mir, molk. V dolgih vrstah skromne postelje, kot turške fane razcefrani koci, stare monture menda vseh armad na svetu.

In v posteljah živi okostnjaki... žrtve gladu, pomanjkanja, neizmerne bede: frontnikov proti lakoti... Največ Rusi, Bošnjaki, Črnogorci, mongolski in kitajski tipi ruskih delavskih kompanij, avstrijski in madžarski črnovojniki s strašnimi bradami, sršečih se obrvi, s kalnimi očmi in z upadlimi lici... Hodil sem kot vojni kurat od postelje do postelje in metal cigarete ter obenem natančno opazoval, če ni morda kak revež tako zelo slab, da bi mu moral prinesiti zadnje versko tolažilo. Katoličani, pravoslavni, muslimani, reformirani kalvinci, judje, bogomili, premnogi sami niso vedeli, kake vere da so, samo ponavljali so: gladen, gladen!

Toda glej... Naenkrat mi zastane korak in kakor da bi se zasvetila konica meča angela maščevalca, tako se je zasvetila zenica nekega strašno izsesanega in izmučenega moža... »Gospod kaplan iz Rojana!« Tako me nagovori. Ali me poznate? Ali se spominjate? Jaz sem tisti, prav tisti, ki sem pred osmimi leti treščil v Trstu v morje, tisto tako dobro, okusno kosilce, ki mi ga je prinesla moja skrbna žena. Dobro vem! Vi ste bili zraven in še grdo sem preklinjal Boga in Marijo. Gospod moj! Danes vam rečem samo to: če bi imel tu sedaj tiste črepinje z ostanki onih jedač, pa makari prepojenih z morskovo vodo, oh, kako rad bi jih pojedel, kakšna slaščica bi bila to za me... In zajokal je kot otrok...

Tovariš Jalen! Tvoja zgodba se v »Mladiki« konča, ko je nekdanji tako mogočni in neizprosni Hanz stopil čez tuj prag in s pohlevnim glasom kakor bi opravljal pokoro, spregovoril: »Za košček kruha bi prosil.« Na pokopališču okrog spomenika padlih pa so se okrog vencev in cvetja solzile in počasi dogorevale sveče...

Zdi se mi, da mi vsi bivši vojaki zremo neprestano na pokopališča naših umrlih sodrugov in jih blagrujemo sedaj, ko čedalje bolj spoznavamo bridkost tekočih dni in ko v vojni preizkušeni in dozoreli, na premnogih razočaranjih in dogodkih obogateli, kličemo vsi: za košček kruha Te prosimo dobri Bog! Za košček onega kruha, s katerim bi nasitil množice v puščavi, da so Te spoznale, vate verovale in še bolj verovale potem v oni kruh, ki se peče in dozoreva v velikih žitnicah... Sveče našega življenja, tovariš, se solzé in počasi dogorevajo... skoraj, skoraj nas vse, očiščene, izboljšane objame srečni objem dobrega Boga in naših nepozabnih tovarišev...
Še še nadaljuje.

Fran Bonač.

Ali ste že član »Složnosti«, registrovane pomožne blagajne v Ljubljani? Zavarujte sebe in svoje! Zahtevajte navodila in pojasnila!

Živimo in delajmo za svetovni mir!

V današnjih težkih časih je za razvoj držav in narodov najbolj potreben mir. Vsako rožljanje s sabljo prinaša povsod negotovost v notranjosti in izziva mržnjo na zunaj. Zato je prav posebno potrebno, da z vsemi silami podčrtavamo mirovno zamisel, ki ne sloni na strahu in trepetu, temveč na pravi skreni človečanski ideji, ki hoče vsem samo dobro in koristno. Vprav enajsti november, ko praznujejo vse države kot dan miru in spomina na vojne grozote, je glasen klic, naj vendar enkrat prenehajo evropske države z medsebojnimi grožnjami in zatiranjem narodnih manjšin, ki naj bi bile nekak povod za nov svetovni požar.

Zato je prav in potrebno, da se spominjamo vseh teh množic evropskih narodov, ki so štiri leta krvavele, prenašale najhujše trpljenje, preživljale strašne stiske, umirale od lakote in žeje, padale zadete od granat in krogel vse za to, ker je človeštvo hotelo z umorom samega sebe in z žrtvami najboljših svojih ljudi utešiti svoj pohlep po zemlji in ker je hotel narod zagospodovati nad narodom. Pa je namesto gospodovanja prišlo še hujše suženjstvo. Države v Evropi so morale skleniti med seboj mir, ker so izprevideli, da rodi vsak dan vojevanja vedno hujšo nesrečo za človeštvo. Zato vidimo še danes, ko je minulo že 16 let, odkar je prenehala strašna velika vojna, posledice vojne, ki jih ni mogoče popraviti. Vsa velika brezposelnost, vse težke gospodarske razmere, v katerih živi danes ves svet, so posledica vojne.

Strašno je bilo trpljenje, ki so ga morali prestati naši očetje in matere, starejši bratje in sestre, ki so živeli med vojno in bili tudi v strelskih jarkih, ko so jih prevažali kot živino v živinskih vagonih iz ene fronte na drugo, iz enega bojišča na drugega, kjer so umirali daleč od svoje domovine z zadnjo mislijo na dom, z zadnjim hrepenenjem, da bi še enkrat videli svoje domače, s poslednjim izročilom: čuvajte svoj dom. Tisočem in tisočem ni bilo usojeno, da bi zopet videli svoj domači krov, svojo domačo vasico, svoje predrage domače. Še danes trohniijo v tuji zemlji, nihče ne ve za njih grobove. Vse polno je teh grobov na galiških in poljskih planjavah, ob Dnjestru in Dnjepru, na rumunskih nižinah ob dolnji Donavi in Seretu in Prutu, na gričih in nižinah francoskih ob Marni, vsa Belgija je prenasničena s krvjo, prostrana Dobrudža jih hrani v svojih gozdovih, divja Albanija zapira tisoče naših bratov, balkanske gore in vsa Srbija je ena sama grobnica junakov, in Kras ter Soča, kjer je izkrvavel cvet italijanske armade in množica naših najboljših, in bojne poljane Azije in Afrike, ki vse krijejo v sebi milijone fantov in mož vseh narodov. Kako strašne in velike so bile te izgube, naj navedemo tole: Zamislimo si, da bi angleški vojaki, ki so padli v svetovni vojni, marširali po cesti mimo nas! Ob jutranji zori bi pričeli, po dvajset v eni vrsti. Do solnčnega zahoda bi marširali mimo nas deset dni nepretrgoma. Toda še ne bi bilo konca. 21 dni bi šli mimo nas v strnjeni vrsti po dvajset vsi francoski mrtveci. Ruski bojevniki, ki so izkrvaveli na bojnih poljanah, bi šli mimo nas pet tednov nepretrgoma! V vrstah po dvajset... Dva meseca in pol bi korakali, od zore do mraka vsi skupaj! In še ne bi bili vsi. Nemci in njihovi zavezniki so še tu. Njihovi mrtveci bi korakali mimo nas šest tednov nepretrgoma, od zore do mraka v vrstah po dvajset...

To so samo žrtve, ki so morale dati življenje, koliko je pa ostalo poškodovanih, bolnih, ki nosijo posledice vojnega trpljenja in vojnih grozot še sedaj. Koliko vojnih invalidov brez rok, brez nog srečavamo še danes po ulicah! Tisoči so izgubili svoje najdražje: vid svojih oči in tavajo v večni temi kot resen opomin, kako strašna je vojna. Tisoči in tisoči hiraajo še danes po bolnicah, umobolnicah in sličnih zavodih, kjer v temi in nedopovedljivi grozi preživljajo

svoje bedno življenje. Pa niso samo na življenju telesno in duševno izgubili milijoni, prav vse, vojna je namreč tudi uničila mnogo za življenje potrebnih stvari: polja so bila razrvana, hiše in domovi podrti, ljudje, kar jih je odšlo v vojsko, so morali zapustiti svoj dom in vse svoje, potikali so se po raznih krajih, v velikih taboriščih, kjer je vladal glad, razsajal mrz in kosila smrt. Ljudje zadaj v zaledju, kjer ni bilo vojne, so stradali, trpeli pomanjkanje in niso imeli ne obleke ne obutve! Ves vet je trpel, vojna vihra je pa divljala in uničevala vse, tam gori na Francoskem, v Galiciji in Poljskem, na Balkanu, ob Soči in v vseh delih sveta, na vseh morjih. Več kot pol sveta je bilo v bojnem metežu, le redke izjeme so bile one države, ki se svetovnega klanja niso udeležile.

Tako grozna so bila torej štiri leta svetovne morije, svetovnega klanja, svetovne vojne, da se še danes ni mogel svet popolnoma urediti in popraviti vse, kar je vojna vihra uničila in kolikor je napravila škode. Zato se je ves svet oddahnil, ko so po štirih letih medsebojnega klanja sklenile **11. novembra 1918** mir in zaključile svetovno morijo, saj je vsaka vojna zlo, ki ga razume in spozna le oni, ki ga je doživel. Zgodovina sveta je polna krvavih vojn, mnogo je pa tudi ljudi, ki skušajo in so skušali z vsemi silami doseči trajen mir med državami in narodi. Ob koncu svetovne vojne so ustanovili po prizadevanju takratnega predsednika Združenih držav Severne Amerike Wilsona **Društvo narodov**, ki ima sedaj svoj sedež v Ženevi v Švici in so člani te ustanove skoraj vse države na svetu. Mnogi učejaki, pesniki in državniki zastavljajo vse svoje sile, da se utrdi mir med državljani in da zavladata vsepovsod sloga in bratstvo med narodi, ker vedo, da se morejo le v miru države lepo razvijati, da morejo le v miru gospodarsko napredovati in samo v miru nuditi svojim državljanom srečo in blagostanje. Že pred veliko svetovno vojno so skušali odlični državniki ohraniti mir za vsako ceno, mnogi pesniki so poveličevali bratsko medsebojno složno življenje ljudstev in narodov. Za zgled naj navedem le besede našega velikega pesnika dr. Prešerna, ki je v svoji pesmi »Zdravica« napisal tole hrepenenje:

Žive naj vsi narodi,
ki hrepene dočakat dan,
da koder sonce hodi
preprij iz sveta pregnan
da rojak prost bo vsak
Ne vrag, le sosed bo mejak.

Tako že naš pesnik Prešeren l. 1844. Pa tudi drugi veliki in odlični možje so delali in delajo z vsemi silami za mir.

Skrajni čas je, da prenehajo nekatere države misliti na osvajanje in razširjanje svoje moči na škodo drugih narodov. Potrebno je, da se narodi med seboj do dobra spoznajo, da spoznajo medsebojne skrbi, težave, želje in potrebe. Ljubimo svojo domovino in smo pripravljeni, da žrtvujemo vse za njen obstoj in da delamo za njen napredek, toda zavedati se moramo, da istotako ljubijo tudi drugi svoj narod in svojo državo. Narodi so ponosni na svoje vrline in sposobnosti, ponosni so na svoja velika dela v preteklosti in na svoje odlične velike može. Tega se moramo zavedati, da ima vsak narod svoje duševne velikane in svojo zgodovino, zaradi česar jih moramo ceniti in spoštovati. Vsem narodom je treba dati možnost, da se v svobodi razvijajo, države se morajo pa naslanjati druge na drugo in si pomagati. Morajo prenehati misliti, da si osvobodijo tujo zemljo, kjer ne živijo njih sorojaki, ki govorijo isti jezik. Zato nas boli, da je

Vse dopise, naročila in oglase pošiljajte na uredništvo in upravo »Bojevnika«, Ljubljana, Poljanska cesta 20

svetovni mir leta 1918. ravno nam storil veliko krivico. Preko pol milijona naših ljudi ječi pod tujim jarmom ob Soči, 100.000 jih je vkovanih v verige pri Gospe sveti. In vsem tem Slovincem pod Italijo in na Koroškem se godi tako slabo, da je celo svet postal pozoren nanje, res nimajo nikakih pravic, niti v svojem jeziku ne smejo govoriti. Toda ravno ako mislimo na Slovence onstran meje, moramo označevati mir. Čisto zmotna je misel, da bi se mogle duševne dobrine pravičnost, svoboda, mir in sreča priboriti in braniti trajno s silo. Kakor narodnim manjšinam vobče, bo lahko prineslo mir tudi Slovincem onstran meje odrešenje v kakršnikoli obliki samo splošna razorožitev, ki bo najpravičnejše odločila usodo narodov.

R. W.

(Dalje prihodnjič.)

Darujte za spomenik blagopokojnemu Viteškemu kralju Aleksandru I. Ujeditelju

Nabiralna akcija za spomenik je v polnem razmahu. Požrtvovalni prijatelji so z nabiralnimi polami pridno na delu. Pisarna odbora je razposlala veliko število pozivov na razne ustanove, posameznike itd. za prispevke. Naj ne bo nikogar v Dravski banovini, ki bi se hotel odtegniti tej plemeniti patrijotski dolžnosti. Slehernik lahko daruje vsotico!

Tekmujmo med seboj, da omogočimo Ljubljani čimprej postavitev dostojnega spomenika našemu narodnemu Vodji, ki je vse svoje — žal tako kratko življenje — z nadčloveškim samozatajevanjem posvetil blaginji svojega jugoslovanskega naroda.

Potrebne informacije se dobe v pisarni podpisanega odbora, ki se nahaja v palači Trboveljske premokopne družbe (Gledališka ulica) IV. nadstr., telefon št. 39-53.

Čuvajmo Jugoslavijo!

Odbor za postavitev spomenika Viteškemu kralju Aleksandru I. Ujeditelju.

Naročnikom, članom in skupinam bojevnikov!

Številki smo priložili položnice ter prosimo, da nam čimprej nakažete naročnino za leto 1935. v znesku 10 Din. To je tako majhen znesek, da ga lahko utrpri prav vsak, zaradi česar upamo, da nam nihče ne bo vrnil lista. Skupine bojevnikov prosimo, da nam pošljejo takoj izkaz naročnikov, ker tega mnoge še niso storile. Čekovni račun št. 13.051.

Dopisi

Trbovlje. Dne 6. januarja t. l. se je vršil članski sestanek petega okrožja, t. j. cementne tovarne, v društvenem lokalu gostilne Volkar. Sestanek je otvoril predsednik tov. prof. M. Ratej. V kratkih besedah je orisal pomen današnjega sestanka z bodrilnim nagovorom na navzoče. V širši debati so določili iz svojih vrst pet mož za obratne zaupnike v cementni tovarni. Po odhodu predsednika je vodil sestanek podpredsednik tov. Kuhar, ki je pojasnil v kakih odnošajih je naš »Boj« z Jugoslovansko akcijo, da o kaki dosedanji skupnosti nima govora, kar so tovariši vzeli na znanje z velikim veseljem. — Pripravljalni odbor strokovne sekcije je izvršil vse potrebno, da lahko prične takoj z delom po izrednem občnem zboru, kjer bo po pravih izvoljen poljubni odbor po zaupanju članstva. Zato apeliramo na tovariše člane, da se ne ozirajo na razne zakulisne neosnovane utrinke izven naše organizacije, ne na partizanstva

neprijateljev. Mi ne iščemo sovražnikov, hočemo samo prijatelje in se na eventualna blatenja ne oziramo; vse take intrige gledamo s prezirom. — Članski sestanek **Jugoslovanske akcije v Trbovljah** se je vršil v gostilni Pravič tudi 6. januarja t. l. ob 15. uri. Na tem sestanku se je razpravljalo o postanku akcije in njenem pomenu. O podrobnostih sestanka ne bomo razpravljali, dotaknili se bomo samo, kar se tiče nas bojevnikov. Na vprašanje nekega našega tovariša glede združitve Jugoslov. akcije z »Bojem« je odgovarjal g. Sever, da so bojevniki pričeli živeti lansko leto januarja s prvim shodom v Unionu. Ker so bile ta čas, kakor je znano, razne politične stranke prepovedane, so se bivši politiki vrinili v bojevniške vrste (tako krelikalci, komunisti, socialisti td.), da bi se uveljavili in prišli do svojih ciljev. Vodstvo »Boja« je res zaprosilo Jugoslovansko akcijo za pristop in za združitev, naša centrala seveda take združitve z drugimi organizacijami ne odobrava. Stavila pa je naša pravila vodstvu »Boja« na razpolago, da jih sprejme ter stopi v naše vrste. Dalje je trdil g. Sever, da so v bojevnških vrstah povečini bivši »avstrijski feldbelni«. G. ing. Čop dodaja, da so nekatere skupine bojevnikov dobre le na Gorenjskem, ker so v nacionalnih rokah. Pravi, naj pride k nam kar je dobrega, slabo naj pa ostane. Tako Jugoslovanska akcija, ki je storila sila hvaležno delo v naših črnih revirjih, da je jasno povedala, kako mislijo njeni funkcionarji. Zato kličemo, da smo mi samo bojevniki in taki tudi ostanemo. Ne maramo nikakih zvez z organizacijami, ki so nam nasprotni.

Skupina bojevnikov Devica Marija v Polju je imela 2. januarja t. l. lepo in prisrčno slovesnost. Ta dan se je zbralo 35 bojevnikov na širši slavnostni seji, kjer so izročili diplomu častnega članstva bivšemu predsedniku skupine tov. Antonu Hladniku, ki je bil na občnem zboru 5. oktobra 1934 izvoljen za častnega člana in ki je bil deset let od njenega začetka predsednik skupine. Tov. predsednik Lajevec je otvoril sejo, pozdravil navzoče in zastopnika bratske skupine iz Most, pred vsem pa častnega člana tov. Hladnika. Nato omenja zasluge, ki si jih je častni član stekel za našo organizacijo. Predvsem je omenjal dvig članstva pod njegovim vodstvom, dalje krasen vojni spomenik, pri katerem ima on največ zaslug. Dalje denarne in gmotne žrtve, ki jih je vsak čas in v obilni meri doprinašal, saj nam že drugo leto skoraj brezplačno daje društveni lokal v svojih prostorih na razpolago. S kakim veseljem in navdušenjem se je udeleževal vsakoletnih taborov na Brezjah in po drugih krajih. Celo v daljno Skoplje je šel zastopat našo organizacijo. Dolžni smo, da damo temu žrtvovanju tudi mi vidnega izraza hvaležnosti s tem, da mu poklanjamo častno diplomu. Tov. Hladnik je vidno ganjen sprejel darilo in v svojem zahvalnem govoru povdargal, da naj bo s to izročitvijo počaščeno le delo organizacije. Brez delavnih odbornikov bi tudi on ne pomenil mnogo. Obljubil je, da bo po svojih močeh tudi v bodoče delal za proevit organizacije. Nato je tajnik tov. Kukovica v svojem pozdravu navedel nekaj statističnih podatkov iz kronike bojevnške organizacije pod slavljenčevim predsedstvom. Tov. Kovič iz Most je častital slavljenca v imenu O. I. O. in bratske skupine Moste. Navzoči so nato prisrčno častitali svojemu častnemu članu. Diploma je krasno in umetniško izdelana, ročno delo sina sedanjega predsednika Janez Lajeveca, bivšega gojenca kiparske šole. Slika predstavlja tirolsko bojišče in zakope, kjer je bil imetnik diplome kot poročnik ranjen. V sredi slike je naš stari bojevnški znak, ki simbolično kaže, kako valovi preko vse države naše gibanje. Članstvo skupine bojevnikov je s podelitvijo diplome pokazalo, da ve ceniti delo svojih voditeljev.

Zagorje. V nedeljo, dne 23. decembra 1934 se je vršil redni letni občni zbor, katerega je posetilo preko 200 članov. Osrednji izvršni odbor v Ljubljani je zastopal tov. Šifrer, a občnega zbora so se udeležili tudi tovariši iz Trbovelj s predsednikom tov. č. g. profesorjem Ratejem na čelu. Zbor so posetili tudi nekateri inte-

resentje iz bližnje okolice, ki se za bojevnški pokret po njih izpovedi prav živo zanimajo. Tovariš predsednik je otvoril zbor, pozdravil vse navzoče posebno pa še odposlanca »Boja« ter tovariše iz Trbovelj. V uvodnih besedah se je spominjal blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I. Ujedinitelja, čigar spomin počasti zbor s trikratnim Slava. Istočasno je izrekel udanostne besede Njegovemu nasledniku kralju Petru II., katere zbor svečano akklamira. Uvodno besedo je nato dobil tov. Šifrer iz Ljubljane, ki je na podlagi naših temeljnih načel, prioučenih v predzadnji številki »Preloma« obširno razvijal program »Boja« in bojevnške zamisli. Baval se je nadalje z našimi notranjimi uspehi odnosno neuspehi v bližnji preteklosti ter s stanjem danes. Pri tem je ugotavljal, da je naš pokret dosegel zlasti v zadnjem času vidne pozitivne uspehe ter da se šele sedaj pravilno tolmači na osnovi prej naznačenih osnovnih načel naše gibanje. Tovariš predsednik, ki je povzel nato besedo, je pojasnjeval, da polaga sedaj zboru račune poslednjega poslovnega leta. Iz poročil posameznih funkcionarjev si more slehernik ustvariti jasno sliko o njih delovanju in nihče ne bo uzeljen, ako se bo njegovo delo kritiziralo. Na zboru je čas pametne kritike odborovega dela in nasvetov za bodoče delo novemu odboru. Istočasno sporoči tudi pismene pozdrave tov. Florjančiča iz Ljubljane, ki se zbora ni mogel udeležiti. V izčrpnih poročilih so podali nato sliko svojega dela posamezni funkcionarji. Zbor je vsa poročila enoglasno odobril. Pri volitvah je bil za predsednika skupine znova enoglasno izvoljen tov. Pečnik Stanko. Istotako so bili znova izvoljeni tudi vsi ostali odborniki iz pretečenega poslovnega leta, katerim so bili dodani še nekateri novi, in sicer iz okolišev, ki doslej v odboru niso bili zastopani. Ves zbor je z zanimanjem sledil poteku ter posameznim poročilom, iz katerih je bilo dejansko posneti celotno delo z vsemi težkočami, ki so bile stavljene v pretečenem letu. Soglasno je bil med drugim sprejet tudi pravilnik o posmrtninskem zavarovanju članstva, ki je zamišljen tako, da prejmejo svoji gotovo določeno vsoto za slučaj članove smrti. Istotako je zbor osvojil predlog, da se vsemu članstvu pribavijo posebne legitimacije, v katere bo blagajnikom moč vpisovati tudi vplačano članarino. Za članstvo se nadalje nabavi s strani O. I. O. predpisane znake, tako da bo naše število vidno tudi na zunaj. Na občnem zboru je bil izvoljen tudi poseben pripravljalni strokovni odbor, ki bo ob priliki prihodnjega občnega zbora, ki je predviden v najkrajšem času radi preosnovanja skupinskih pravil poročal o umestnosti ter potrebi osnovanja stalnega strokovnega odbora, ki bi v okviru skupine deloval v prid članstva.

»Sodobna gasilska služba« je naslov prvi slovenski strokovni knjigi o gasilstvu, ki v kratkem izide. Spisal jo je Janez Furlan, bivši poveljnik ljubljanskih poklicnih gasilcev, in član naših bojevnških skupin. Vsebovala bo sledeča poglavja: Zgodovinski pregled, Gasilska služba, Gasilska strategija, Gasilska taktika, Požarne prijavne naprave, Gasilske cevi, Gasilske lestve, Motorne brizgalne, Gašenje požarov in uporaba motornih brizgalen, Maske in dihalni aparati, Aparati za oživljanje, Kemija v gasilstvu, Požari gledališč, Požari v elektrarnah, Beseda o zavarovanju, Gasilski zakon, Pravilnik o gasilskem kroju, Odločba o članstvu inozemcev in Slovensko-nemški slovarček. — Knjiga izide v samozaložbi pisca v obsegu ca. 200 strani v formatu 16 × 21 cm, bo bogato ilustrirana in vezana v platno. Pred izidom stane vezana v platno 50 Din, po izidu pa bo stala 60 Din. Knjigo naročite na naslov: Janez Furlan, Ljubljana, Poljanski nasip 16.

Knjigo še posebno priporočamo, ker jo je spisal član in odbornik skupine bojevnikov Ljubljana - Sv. Peter.

Letošnja 1. številka se je iz tehniških razlogov nekoliko zakasnila. Prosimo naročnike in bralce, naj nam zamudo oprostite.
Uprava.

»Složnost«

registrovana pomožna blagajna v Ljubljani

Z delom pomožne blagajne se je pričelo. Vsem bivšim članom Samopomoči Zveze bojevnikov smo odposlali okrožnice, s katerimi smo jih obvestili o namenu in jih pozvali,

naj vstopijo v blagajno. Okrožnice smo poslali tudi vsem zaupnikom, dalje skupinam bojnikov in krajevnim organizacijam »Boja« s prošnjo, naj sodelujejo pri blagajni in naj določijo svoje zaupnike. V kratkem bodo dotiskane pristopne izjave in jih razposlali skupno z izkaznicami in navodili zaupnikom, da začno nabirati člane.

Posmrtnina znaša 5000 Din. Zavarujejo se lahko vse osebe do 70 leta starosti. V preprečenje kake zlorabe in preobremenitve članov je določena gotova čakalna (karenčna) doba, ki znaša do 50 leta dve leti, in sicer tako, da ne dobe upravičenci do šestih mesecev nikake pogrebne, od sedmih do 12 mesecev 1250 Din, od 13 do 24 mesecev 2500 Din in šele po 24 mesecih celo pogrebno. Za člane in svojce, ki so stari nad 50 let, velja štiriletna čakalna doba in sicer tako, da upravičencem pred šestimi meseci ne pritiče nikaka pogrebna, od sedmih do 12 mesecev dobe 625 Din, od 13 do 24 mesecev 1250 Din, od 25 do 36 mesecev 2500 Din, od 37 do 48 mesecev 3700 Din, po 48 mesecih pa celo pogrebno.

Prispevki so sledeči:

a) ob vstopu (začetni prispevek):

do	Vpisna pristojbina	Upravni stroški	Prispevek za podp. sklad za 1. mesec	Prispevek za glasilo za 1. mesec	Mesečni pogreb. prisp. za 1. mesec	Skupaj Din
30 let	50	20	3	1	8	82—
40 let	50	20	3	1	10	84—
50 let	50	20	3	1	17	91—
60 let	60	20	3	1	25	109—
70 let	60	20	3	1	45	129—

b) redni mesečni prispevki:

do	podporni sklad	glasilo	za pogrebno	Skupaj Din
30 let	3	1	8	12—
40 let	3	1	10	14—
50 let	3	1	17	21—
60 let	3	1	25	29—
70 let	3	1	45	49—

To so vse dajatve za blagajno. Začetni prispevki se lahko plačajo tudi v treh zaporednih obrokih. Članstvo postane pravoveljavno, ko so vplačani vsi začetni prispevki. Starost se računa z dnem pristopa v pomožno blagajno.

Ker so prispevki malenkostni, da jih zmore vsak, in ker so koristi pomožne blagajne izredno velike, se vpišite takoj v to blagajno! Priporočite jo tudi svojim prijateljem in znancem. Tudi družinske člane morete zavarovati v pomožni blagajni »Složnost«. Zahtevajte pravila in navodila. Ustna in pismena navodila dobite v Ljubljani, Sv. Jerneja cesta 25 (g. R. Velepich), Poljanska cesta 20 (pritličje desno, g. R. Wagner), Zaloška cesta 1/I. (g. I. Gajšek), Postojnska ulica 9 (g. R. Šimnovec) in v Mostah pri Ljubljani, Zaloška cesta 14 (g. Kovič).

V 24 URAH barva, plisira in kemično čisti obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike, zapestnice itd. Pere, suši, monga in lika domače perilo. Parno čisti posteljno perje in puh
TOVARNA JOS. REICH
L J U B L J A N A

Ob novem letu 1935 se priporočajo sledeče tvrdke:

<p>Matematično-mehanična delavnica Anton Kozina Ljubljana, Šmartinska c. 4</p>	<p>Kovič Ivan krojaštvo Moste, Zaloška c. 14</p>
<p>Odjemalcem „Adria“ praškov se priporoča v nadalje F. Šibenik, Rožna dolina</p>	<p>Gabrijel Anton pekarija Vič-Glince, Tržaška c. 18</p>
<p>Hrovat Anton mesar in prekajevalec Ljubljana, Tržaška c. 26</p>	<p>Iv. in Fr. Rode mesarija Moste, Zaloška c. 13 in Zelena jama</p>
<p>Jager Franc tapetnik in dekorater Ljubljana, Sv. Petra nasip 29 Tel. št. 20-42</p>	<p>Mergenthaler Adolf tov. usnja Moste</p>
<p>Primožič I., gostilna Rožna dolina c. VIII-6</p>	<p>Oblak Marija gostilna — trafika Ljubljana, Tržaška c. 22</p>
	<p>F. Jezeršek pekarija in trg. s kurivom Moste, Zaloška c. 4</p>
<p>Primožič I., gostilna = pri „Katrcki“ Rožna dolina c. VIII-6</p>	